

จุฬารัตนเทพบุตร

การคบหาคนพาล ย่อมเป็นเหมือนบุคคลเอาใบไม้ห่อปลาเน่า แม้ใบไม้ก็มีกลิ่นเหม็นฟุ้งไปฉะนั้น ส่วนการคบหาสมาคมกับนักปราชญ์ย่อมเป็นเหมือนบุคคลเอาใบไม้ห่อของหอม

แม้ใบไม้ก็มีกลิ่นหอมฟุ้งไปฉะนั้น เพราะฉะนั้น บัณฑิตรู้ความเป็นบัณฑิตของคนจุใจใบไม้สำหรับห่อ ไม่พึงเข้าไปคบอสัตบุรุษ พึงคบสัตบุรุษ อสัตบุรุษย่อมนำไปสู่นรก สัตบุรุษย่อมให้ถึงสุคติสวรรค์

จุฬารัตนพจนานุกรม

๔๔๑

ในสังสารวัฏที่เต็มไปด้วยภัยนานัปการ ภัยที่น่าหวาดกลัวที่สุดคือ ภัยในอบายภูมิ เพราะภพของอบายนั้น เป็นภพที่เสวยวิบากมีความทุกข์ทรมานแสนสาหัส เมื่อพลัดตกไปในอบายแล้ว กว่าที่จะกลับมาสู่สุคติภูมิได้ ต้องใช้เวลายาวนานมาก ดังนั้นควรที่เราจะต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยการตั้งใจทำคุณงามความดี เพราะสิ่งนี้จะเป็ยเครื่องยืนยันว่าเราจะไ้ไปสุคติภูมิอย่างเดียวกั ถ้าหากเกิดมาแล้ว เป็นอยู่เพียงลักแต่ว่ามีลมหายใจเข้าออก ไม่ได้สั่งสมบุญเพิ่มเติมให้กับตัวเอง ชีวิตก็ว่างเปล่าจากสิ่งที่มีคุณค่า เกิดมาใช้ชีวิตไม่คุ้ม ดังนั้น เราเกิดมาควรแสวงหาสาระแก่นสารของชีวิต ด้วยการสั่งสมบุญให้เต็มที่ และตั้งใจประพฤติธรรม มีใจมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพานกันทุกคน

มีสุภาษิตบทหนึ่งปรากฏอยู่ใน สัตตนิคคัมพชาดก ความว่า

“ปุตติมจณั กุสสุเคน	โย นโร อุปนยหติ
กุสาปิ ปุติ วายนติ	เอว พาลูปเสวนา
ตครณจ ปลาเสน	โย นโร อุปนยหติ
ปตตปิ สุรภี วายนติ	เอว ธีรูปเสวนา
ตสฺมา ปตตปฺกุสเสว	ณตฺวา สมปาคมตฺตโน
อสฺนเต นฺนุปเสเวยฺย	สนฺเต เสเวยฺย ปณฺทิตโ
อสฺนโต นิรยํ เนนฺติ	สนฺโต ปาเปนฺติ สฺคตึ

จุฬารัตนเทพบุตร

๑๕๒

การคบหาคนพาล ย่อมเป็นเหมือนบุคคลเอาใบไม้ห่อปลาเน่า แม้ใบไม้ก็มิกลิ้นเหม็นฟุ้งไปฉะนั้น ส่วนการคบหาสมาคมกับนักปราชญ์ ย่อมเป็นเหมือนบุคคลเอาใบไม้ห่อของหอม

แม้ใบไม้ก็มิกลิ้นหอมฟุ้งไปฉะนั้น เพราะฉะนั้นบัณฑิตรู้ความเป็นบัณฑิตของตนดูใบไม้สำหรับห่อ ไม่พึงเข้าไปคบอัสตบुरुช พึงคบสัตบुरुช อัสตบुरुชย่อมนำไปสู่รอกสัตบुरुช ย่อมให้ถึงสุคติสวรรค์”

ชีวิตในลัมปรายภพของมนุษย์ ซึ่งจะตัดสินกันว่า จะไปอบายภูมิ หรือสุคติภูมินั้น ส่วนหนึ่งสามารถดูกันที่การคบมิตร ถ้ามิตรสหายดีก็มีสุคติเป็นที่ไป เพราะมิตรดีหรือสัตบुरुช จะชักนำให้เราดำรงอยู่บนหนทางสวรรค์นิพพาน จะไม่แนะนำไปในทางเสื่อม พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ชื่อว่าเป็นยอดกัลยาณมิตรของโลก รองลงมาคือ พระปัจเจกพุทธเจ้าและพระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ถ้าหากใครได้มีโอกาสพบเห็น ได้ฟังธรรม ได้สนทนาธรรม และได้บำเพ็ญบุญกับพระอริยเจ้าเหล่านี้ บุคคลนั้นนับได้ว่าเป็นผู้มีโชคอย่างมหาศาล ที่ได้สัตบुरुชแนะแนวทางไปสวรรค์และนิพพาน

เหมือนตัวอย่างของเทพบุตรท่านหนึ่ง ซึ่งกำลังสวย

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๓

บุญอยู่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นเทพบุตรที่แม้กระทั่งพระอินทร์
ยังเคยเกรงขามมี เพราะเวลาที่เทพบุตรท่านนี้ นั่งราชรถทอง
เที่ยวไปในอุทยานสวรรค์พร้อมกับบริวาร เมื่อเคลื่อนผ่านมา
ใกล้เวทยานต์ปราสาท พระอินทร์ถึงกับต้องรีบหลบเข้าไปใน
วิมานของท่าน เพราะรัศมีของเทพบุตรท่านนี้สว่างไสวกว่ารัศมี
ของพระอินทร์ ครั้งนี้จะขอเล่าที่มาที่ไปของเรื่องนี้

*ในสมัยของพระกัศสปสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระภิกษุ
หนุ่มรูปหนึ่ง เป็นผู้รักาศิลปอย่างเคร่งครัด เห็นภัยในวัฏสงสาร
ลือตล่ำทำบำเพ็ญสมณธรรมอย่างเต็มกำลังศรัทธา แต่ไม่ได้
บรรลุธรรมชั้นสูง เมื่อละโลกไปแล้ว ด้วยอำนาจแห่งการรักษาศิลป
บริสุทธิ์ จึงไปเกิดเป็นเทพบุตรในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้เสวย
ทิพยสมบัติเป็นสุขอยู่จนตราบเท่าสิ้นอายุขัย จากนั้นก็จุติขึ้นไป
อุบัติในเทวโลกชั้นสูงขึ้นไปเรื่อยๆ จนมาในสมัยพุทธกาลนี้ ท่าน
ได้กลับมาเสวยสุขอยู่ชั้นดาวดึงส์อีกครั้งหนึ่ง ความสว่างไสวที่
เกิดจากรัศมีกายของท่าน ทำให้พระอินทร์จำเป็นต้องลงจาก
เทวโลก เพื่อมาเพิ่มเติมบุญกุศลให้กับตัวเอง ด้วยการเนรมิต
กายเป็นคนแก่ชรา แสร้งทำเป็นเดินงกๆ เงินๆ แล้วมาถวาย
บิณฑบาตกับพระมหากัศสปเถระ

*มก. เล่ม ๔๔ หน้า ๔๙๘

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๔

ต่อมา เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ไม่นาน เทพบุตรท่านนี้ได้จุติลงมาเกิดเป็นโอรสของพระเจ้าอัสสกะในโปตลินคร ได้รับเฉลิมพระนามว่า สุชาติ เมื่อพระกุมารอายุได้ ๑๖ ปี ได้เสด็จลี้ภัยจากวังหลวงไปเป็นพรานป่าอยู่กับชาวบ้านในชนบทวันหนึ่ง ขณะที่พระกุมารเสด็จออกไปล่าเนื้อตามปกติ ได้มีเทพบุตรองค์หนึ่ง ซึ่งเคยเป็นสหายที่รักกันมากในอดีตชาติ เคยบวชเป็นพระด้วยกันในสมัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เนรมิตตนเป็นเนื้อ แล้ววิ่งไปใกล้ที่อยู่ของพระมหากัจฉายนเถระ พระกุมารคิดจะจับเนื้อ จึงรีบวิ่งตามไปจนถึงที่อยู่ของพระเถระ เมื่อเนื้อวิ่งเข้าไปในเขตที่พักของพระเถระ ก็หายวับไปทันที พระกุมารซึ่งเหน็ดเหนื่อยมาทั้งวัน จึงเดินเข้าไปนั่งพักผ่อนใกล้พระเถระ

พระเถระเห็นลักษณะที่องอาจสง่างามของพระกุมาร รู้ว่า เป็นผู้มียุญมาเกิด จึงได้ถามความเป็นมาของพระกุมาร เมื่อทราบว่าเป็นโอรสของกษัตริย์ ท่านจึงได้เทศน์โปรดถึงโทษของการเบียดเบียนสัตว์ว่า สรรพสัตว์ทุกชนิดต่างก็รักชีวิต รักตัวกลัวตายกันทั้งนั้น หากเรารักชีวิตของตนมากเพียงไร สัตว์อื่นก็รักชีวิตของตัวมากเพียงนั้น ผู้รักตนเองจึงไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น พระกุมารได้ฟังพระธรรมเทศนาแล้ว เกิดความปิติเลื่อมใสในธรรมะมาก จึงปวารณาตัวว่าจะตั้งใจ

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๕

ประพฤติธรรม และเลิกเบียดเบียนสัตว์จนตลอดชีวิต

พระเถระได้อนุโมทนาในกุศลจิตของพระกุมาร แต่เมื่อตรวจดูอายุสังขารของพระกุมารแล้วบอกว่า พระกุมารจะมีชีวิตอยู่อีกเพียง ๕ เดือนเท่านั้น แม้รู้เช่นนั้น พระกุมารก็ไม่ท้อใจ เพราะเข้าใจดีว่า คงเป็นกรรมในอดีตตามมาส่งผล พระกุมารไม่ได้หวาดหวั่นพรันพรึงอะไร จึงถามพระเถระถึงวิธีการที่จะไปสู่สุคติโลกสวรรค์

พระเถระเมตตาสอนว่า “มัจจุราชผู้มีเสนาใหญ่ ไม่มีใครสามารถจะเอาชนะได้ ความตายเกิดขึ้นได้ทั้งคนชราและทารกแรกเกิด ไม่เว้นแม้กระทั่งพระเจ้าจักรพรรดิ ขอพระกุมารอย่าได้หวาดหวั่นไปเลย เพราะเรามีกรรมเป็นของตน ใครทำกรรมใดไว้ ผู้นั้นก็ต้องรับผลของกรรมนั้น ขอพระองค์อย่าได้ประมาทจนใช้วันเวลาที่เหลืออยู่นี้ให้มีคุณค่ามากที่สุด ด้วยการเร่งสั่งสมเสบียงบุญติดตัวไป บุญเท่านั้นเป็นที่พึ่งของเราในสัณเฑาะฏ และจงพร้อมเสมอที่จะเผชิญหน้ากับพญามัจจุราช” แล้วบอกพระกุมารให้ไปถวายบังคมลาพระบิดา เพราะพระกุมารจะมีชีวิตอยู่ได้อีกเพียง ๕ เดือน ส่วนพระเถระจะตามไปในภายหลัง

พระกุมารมีจิตเลื่อมใสในพระเถระมาก จึงได้ยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง หลังจากนั้นก็รีบลาพระเถระกลับพระราชวัง

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๖

พระเถระได้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุที่ท่านเก็บไว้ให้ไปบูชาอีกด้วย เมื่อพระราชกุมารกลับไปเข้าเฝ้าพระบิดา พระองค์ได้ทูลเล่าเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น ทำให้พระบิดาเกิดความเลื่อมใสในพระเถระไปด้วย จึงมีรับสั่งให้สร้างมหาวิหาร สร้างพระเจดีย์บูชาพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความเลื่อมใสยิ่ง

เมื่อพระเถระมาถึงพระนคร พระราชาพร้อมด้วยข้าราชการบริพาร ต่างพากันต้อนรับ แล้วทูลนิมนต์ให้พระเถระเข้าไปในวิหารอุปฐากดูแลท่านเป็นอย่างดี พระกุมารอาศัยพระเถระเป็นยอดกัลยาณมิตรช่วยชี้ทางสวรรค์ให้ ทำให้พระองค์ตั้งใจบำเพ็ญทานรักษาศีลอย่างเต็มที่ด้วยจิตที่ร่าเริงเบิกบาน ดูเหมือนว่าพระกุมารจะไม่หวาดหวั่นต่อพญามัจจุราชเลย ทรงให้กำลังใจคนรอบข้างว่า อย่าได้เป็นห่วงพระองค์ แต่จงห่วงที่จะไม่ได้ทำความดี แล้วพระองค์ก็มุ่งสั่งสมบุญ ให้ทุกอนุวินาทีผ่านไปอย่างมีคุณค่า เป็นเวลาแห่งบุญกุศลล้วนๆ

เมื่อครบ ๕ เดือน พระกุมารก็สิ้นพระชนม์ตามที่พระเถระพยากรณ์ แต่คุณงามความดีที่พระองค์ได้สร้างไว้ในภพชาตินั้น ทำให้พระองค์ไปบังเกิดเป็นเทพบุตร เสวยทิพยสมบัติในดาวดึงส์พิภพ มีราชรถประกอบด้วยรัตน ๗ ประการที่เกิด

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๓

ขึ้นด้วยบุญญาภาพ และยังมีบริวารแวดล้อมอีกมากมาย ทั้งได้นามว่า จุฬารัตนเทพบุตรตามเดิม แต่ครั้งนี้มีบริวารและวิมานที่สว่างไสวกว่าเดิมมาก เทพบุตรได้ตรวจดูกุศลกรรมที่ได้ทำไว้ บังเกิดความซาบซึ้งในพระคุณของพระเถระที่ได้อนุเคราะห์ จึงตั้งใจไปนมัสการพระมหาภิกษุจายนะ และประกาศคุณของพระรัตนตรัยให้ประจักษ์ชัดยิ่งขึ้น โดยมาปรากฏกายอยู่กลางอากาศ

เทพบุตรได้เล่าประวัติการสร้างมหากุศลอันยิ่งใหญ่ ในช่วงเวลาอันแสนสั้นเพียงระยะเวลา ๕ เดือนเท่านั้น พร้อมกับประกาศคุณของพระรัตนตรัยให้มหาชนได้รู้ว่า “พระรัตนตรัยมีอานุภาพไม่มีประมาณ เป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด ผู้ยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ย่อมไปสู่สุคติ” จากนั้นเทพบุตรก็ได้อันตรธานไปสู่เทวโลกตามเดิม

เราจะเห็นว่า การได้มีโอกาสคบหาสมาคมกับสัตบุรุษ เช่นเรื่องนี้ ที่พระกุมารได้พระมหาภิกษุจายนะเถระเป็นกัลยาณมิตร และเป็นเพื่อนาบุญอันเยี่ยม นั้น ทำให้พระองค์ได้สติ เป็นผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต และมีโอกาสได้สั่งสมบุญใหญ่อันเป็นเหตุให้ได้สวรรค์สมบัติในที่สุดแต่ชีวิตของชาวโลกส่วนใหญ่ แม้มีเวลาเหลืออีกไม่มาก ก็ยังประมาทในชีวิตกัน จึงหาเงื

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๘

จากพระสัทธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และมักจะทုံมเทให้กับการทำมาหากิน ได้เงินทองมาแล้วก็เก็บสะสมเอาไว้ ไม่รู้จักนำออกให้ทาน อันจะเป็นเสบียงติดตามตัวไปข้ามชาติ เพราะฉะนั้น เวลาในชีวิตเรามีไม่มาก อีกทั้งความตายก็ไม่มีนิมิตหมายให้รับประพฤติธรรม ฟังธรรมและสนทนาธรรมกับท่านผู้รู้ ที่จะแนะนำหนทางสวรรค์ให้กับเรา เราจะได้ข้อคิดดีๆ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ ชีวิตหลังความตายจะได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์กันทุกคน

